

บทที่ ๖

ทัศนคติของนักเรียนและการเลือกอาชีพทางอุตสาหกรรม

ในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยทั่วไปทรัพยากรประเภททุน อาทิเช่น เครื่องจักร อุปกรณ์และแรงงานมนุษย์ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินการ ประสบการณ์จากประเทศที่พัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมแล้วทั้งหลาย ในระยะเริ่มแรกของการพัฒนามักจะประสบกับปัญหาเรื่องแรงงาน โดยเฉพาะการขาดแคลนแรงงานฝีมือ สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งประชากรร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทางการเกษตร และแรงงานที่เข้ามาสู่วงการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มาจากแรงงานเกษตร ซึ่งขาดความรู้เรื่องการอุตสาหกรรม และขาดฝีมือ โดยที่โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ประกอบด้วยเครื่องจักร แรงงานที่จำเป็นจึงเป็นแรงงานประเภทที่ความรู้ในเรื่องเครื่องจักร เพื่อควบคุมการทำงานของเครื่องจักร และผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากเครื่องจักรนั้น จึงทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานประเภทช่างฝีมือขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ และนับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยด้วย

การศึกษาค้นคว้าและการประเมินค่าอาชีพทางอุตสาหกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมจะทำให้ทราบถึงค่านิยมของคนไทยรุ่นใหม่ที่มีต่ออาชีพทางอุตสาหกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวความคิดในการดำเนินการพัฒนาแรงงานฝีมือในประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะรู้จักอาชีพทางด้านต่าง ๆ พอสมควร แต่มีบางสาขาอาชีพทางด้านที่นักเรียนยังไม่รู้จักเลย อาทิเช่น ช่างปรับสี ซึ่งเป็นสาขาอาชีพทางด้านหนึ่งของหมวดช่างกลโรงงาน และนับว่าสำคัญมากสาขาอาชีพหนึ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม สาขาอาชีพทางด้านที่นักเรียนรู้จักมากที่สุดคือสาขาอาชีพช่างไฟฟ้า คิดมีถึงร้อยละ ๘๖.๕ ของนักเรียนทั้งหมด (ตารางที่ ๖.๑) รองลงมาได้แก่ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุและโทรทัศน์ ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างสำรวจ ช่างเขียนแบบ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างทำความเย็นและแอร์คอนดิชัน ช่างเชื่อม ช่างกลึงโลหะ ช่างท่อประปา และช่างกลโรงงาน ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าสาขาช่างต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากเท่าที่ควร โดยเฉพาะสาขาช่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม อาทิเช่น ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น ช่างกลโรงงาน เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑ ประสิทธิภาพทางอาชีพทางอุตสาหกรรมของนักเรียน (การเคย
หรือไม่เคยไต่ขึ้นชื่อ)

อาชีพทางอุตสาหกรรม	เคยไต่ขึ้นชื่อ	ไม่เคยไต่ขึ้นชื่อ	รวม
ช่างก่อสร้าง	๔๖.๐	๓๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น	๓๗.๖	๒๖.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างท่อประปา	๓๔.๑	๒๕.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างวิทยุและโทรทัศน์	๕๔.๐	๕.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างกลึงโลหะ	๓๗.๖	๒๖.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างกลโรงงาน	๓๖.๖	๒๗.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างปรับ	๑๔.๔	๘๐.๖	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างซ่อมรถยนต์	๕๖.๑	๓๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างเครื่องยนต์	๕๕.๕	๔.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	๔๖.๑	๑๓.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างเครื่องทำความเย็น	๔๑.๖	๑๘.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างไฟฟ้า	๔๖.๕	๓.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างเขียนแบบ	๔๗.๖	๑๖.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ช่างสำรวจ	๔๘.๖	๑๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

ตารางที่ ๒๒ อาชีพทางอุตสาหกรรมที่นักเรียนต้องการประกอบ ๓ อันดับ

อาชีพทางอุตสาหกรรม	ลำดับที่		
	๑	๒	๓
ช่างก่อสร้าง	๒๐.๘	๒๐.๘	๑๓.๘
ช่างกลโรงงาน	๒.๘	๔.๘	๕.๘
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	๔๘.๓	๔๑.๘	๓๓.๘
ช่างเครื่องยนต์	๑๒.๘	๑๓.๘	๑๕.๘
ช่างเครื่องทำความเย็น	๑.๕	๒.๘	๔.๘
ช่างท่อประปา	-	๐.๘	๐.๘
ช่างสำรวจ	๔.๘	๕.๘	๑๕.๘
ไม่ระบุ	๑.๕	๑.๘	๑.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากตารางที่ ๒๒ เมื่อพิจารณาถึงความต้องการประกอบอาชีพของนักเรียนแล้ว ส่วนใหญ่ให้ความสนใจอาชีพช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และ โทรทัศน์ และช่างอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ถึงแม้ว่าจะพิจารณาให้เลือกอาชีพที่สนใจถึง ๓ อันดับก็ตาม นักเรียนก็ยังคงเลือกอาชีพข้างดังกล่าวมาทุก ๆ ลำดับด้วย และให้ความสำคัญในสาขาข้างนี้เป็น อันดับหนึ่งอีกด้วย สำหรับสาขาที่ต้องการประกอบ รองลงมาคือสาขาช่างก่อสร้าง ซึ่งประกอบด้วย ช่างก่อสร้าง ช่างไม้ครุภัณฑ์ และช่างเขียนแบบ โดยให้ความสนใจทั้ง ๓ อันดับ ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ

รองลงมาได้แก่ช่างเครื่องยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างสำรวจ และช่างเครื่องทำ
ความเย็น ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงการเลือกในแต่ละอันกับพบว่า นักเรียนจะเลือกสาขาช่างในอันับหนึ่ง
มากที่สุดคือ ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คือมีถึงร้อยละ ๔๕.๓ รองลงมาได้แก่ช่างก่อสร้าง
ช่างเครื่องยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างสำรวจและช่างเครื่องทำความเย็น ตามลำดับ ส่วนการ
เลือกในอันับที่สอง นักเรียนก็จะเลือกช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดเช่นเดียวกัน
รองลงมาได้แก่ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่องยนต์ ช่างสำรวจ ช่างกลโรงงาน และช่างเครื่องทำ
ความเย็น ตามลำดับ และนักเรียนเลือกสาขาช่างในอันับสามคือ ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
มากเป็นอันับหนึ่ง เช่นเดียวกัน รองลงมาได้แก่ช่างก่อสร้าง ช่างสำรวจ ช่างเครื่องยนต์
ช่างกลโรงงาน และช่างเครื่องทำความเย็น ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๓ เหตุผลที่นักเรียนเลือกอาชีพช่าง

เหตุผล	จำนวน	อัตราส่วนร้อย
หางานง่ายและรายได้ดี	๗๐	๓๕.๓
เรียนง่าย	๕	๒.๕
ใจรักหรือชอบ	๕๖	๒๗.๘
สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้	๑๐	๕.๐
มีอิสระ	๔	๑.๙
ทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง	๑๒	๕.๙
สนุกเพลิดเพลิน	๗	๓.๕
มีเกียรติยศชื่อเสียง	๖	๒.๙
เรียนตามอดอย่างญาติ	๑	๐.๕
ไม่ระบุ	๕	๑.๙
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐

เนื่องจากในการเลือกอาชีพข้างคังโคลงแล้ว นักเรียนแต่ละคนย่อมมีความคิดและเหตุผลแตกต่างกัน จากตารางที่ ๒.๓ แสดงว่าเหตุผลอันเป็นเหตุจูงใจที่สำคัญในการเลือกอาชีพของนักเรียนได้แก่ การหางานทำง่ายและรายได้ดี ซึ่งมีถึงร้อยละ ๓๕.๓ ของนักเรียนทั้งหมด เหตุผลรองลงมาได้แก่ความชอบ ซึ่งนักเรียนมีต่อช่างต่าง ๆ อยู่แล้ว เหตุผลที่จะอำนวยความสะดวกให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง ความสามารถในการออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ตามลำตัว

เป็นที่สังเกตว่า เหตุจูงใจทางด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นมีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเพียงเล็กน้อย คือมีเพียงร้อยละ ๒.๕ เท่านั้น สำหรับเหตุผลด้านอื่น ๆ เช่น ลักษณะการทำงานเป็นอิสระ เป็นงานสนุกสนานน่าเพลิดเพลิน เด็กเรียนตามอย่างญาติพี่น้องที่เคยเป็นช่าง ตลอดจนเลือกเรียนเพราะเป็นวิชาที่เรียนง่าย นั้นไม่สามารถจะวิเคราะห์ถึงข้อแตกต่างได้ เพราะมีข้อมูลอยู่จำนวนน้อยมาก

ตารางที่ ๒.๔ อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนที่มีญาติและไม่มีญาติเป็นช่าง

การมีและไม่มีญาติ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
มี	๘๖	๘๗.๘
ไม่มี	๑๐๕	๕๒.๒
รวม	๒๐๑	๑๐๐.๐

ในการเลือกอาชีพข้างของนักเรียนนอกจากจะมีเหตุผลสำหรับตัวของนักเรียนเองแล้ว สภาพแวดล้อมทางสังคมอาจมีผลต่อการตัดสินใจเลือกด้วย โดยเฉพาะการเรียนรู้จากสังคมที่ใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพช่าง ตลอดจนผู้ที่นักเรียนรู้จัก ซึ่งอิทธิพลจากบุคคลดังกล่าวย่อมมีส่วนช่วยให้เด็กนักเรียนตัดสินใจเลือกอาชีพด้วย จากตารางที่ ๒.๔ แสดงว่าส่วนใหญ่เด็กนักเรียนจะไม่มีญาติเป็นช่าง คือมีถึงร้อยละ ๕๒.๒ ของนักเรียนทั้งหมด และส่วนพวกที่มีญาติเป็นช่างมีอยู่ร้อยละ ๘๗.๘ จึงพอจะนำวิเคราะห์ถึงอิทธิพลจากญาติที่ประกอบอาชีพช่างที่อาจจะมีการเลือกอาชีพของนักเรียนได้ ซึ่งตามตารางที่ ๒.๕ ได้จำแนกประเภทช่างของญาติได้ดังนี้

ตารางที่ ๒.๕ อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาเป็นช่างสาขาต่าง ๆ

อาชีพช่างของภูมิลำเนา	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ช่างก่อสร้าง	๒๓	๒๓.๕
ช่างกลโรงงาน	๘	๘.๓
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	๒๖	๒๖.๑
ช่างเครื่องยนต์	๑๕	๑๕.๘
ช่างเครื่องทำความเย็น	๑	๑.๐
ช่างทอประปา	๑	๑.๐
ช่างอื่น ๆ	๖	๖.๒
ไม่ระบุ	๑๒	๑๒.๕
รวม	๙๖	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒.๕ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ของนักเรียนจะประกอบอาชีพช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาได้แก่ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่องยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเครื่องทำความเย็น และช่างทอประปา

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่นักเรียนเลือกกับอาชีพช่างของภูมิลำเนาตามตารางที่ ๒.๖

ตารางที่ ๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่นักเรียนเลือกกับอาชีพทางของญาติ

อาชีพของญาติ	อาชีพทางที่นักเรียนเลือก								
	ช่างก่อสร้าง	ช่างกลโรงงาน	ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	ช่างเครื่องยนต์	ช่างเครื่องทำความเย็น	ช่างทอประปา	ช่างสำรวจ	ไม่ระบุ	รวม
ช่างก่อสร้าง	๒๒.๑	๕.๓	๕๓.๕	๘.๗	๕.๓	๕.๓	๘.๗	-	๑๔๐.๐ (๒๓)
ช่างกลโรงงาน	๑๒.๕	๒๕.๐	๓๗.๕	๒๕.๐	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๘)
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	๑๕.๘	๗.๗	๕๖.๑	๑๕.๒	๓.๘	-	๗.๗	-	๑๔๐.๐ (๒๒)
ช่างเครื่องยนต์	๑๐.๕	๕.๓	๕๖.๖	๒๑.๑	๕.๓	-	๕.๓	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
ช่างเครื่องทำความเย็น	๑๐๐.๐	-	-	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๑)
ช่างทอประปา	-	-	๑๐๐.๐	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๑)
ช่างอื่น ๆ	๑๖.๗	-	๕๐.๐	๑๖.๗	๑๖.๗	-	-	-	๑๐๐.๐ (๖)
ไม่ระบุ	๘.๓	๘.๓	๒๕.๐	๘.๓	๘.๓	-	๘.๓	๓๓.๓	๑๐๐.๐ (๑๒)
รวม	๑๖.๗ (๑๖)	๗.๓ (๗)	๕๓.๗ (๕๒)	๑๕.๖ (๑๕)	๕.๖ (๕)	๑.๐ (๑)	๖.๖ (๖)	๕.๖ (๕)	๑๐๐.๐ (๕๖)

จากตารางที่ ๒.๖ แสดงให้เห็นว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพทางของญาติ กล่าวคือ นอกจากนักเรียนจะเลือกอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดแล้ว ส่วนอาชีพพระคัมภีร์ของลงมานักเรียนจะเลือกคล้ายคลึงกับอาชีพทางของญาติ อาทิเช่น ถ้าญาติประกอบอาชีพทางก่อสร้าง นักเรียนก็จะเลือกอาชีพทางก่อสร้างเป็นอันดับ ๒ โดยมีถึงร้อยละ ๒๖.๑ ของผู้ที่มิญาติเป็นช่างก่อสร้าง และผู้ที่ญาติประกอบอาชีพทางกลโรงงานนักเรียนก็จะเลือกอาชีพทางกลโรงงานมากเป็นอันดับ ๒ ถึงร้อยละ ๒๕.๐ และนักเรียนที่มีญาติประกอบอาชีพทางเครื่องยนต์ จะเลือกอาชีพทางเครื่องยนต์มากเป็นอันดับ ๒ ถึงร้อยละ ๒๑.๑ ของผู้ที่มีญาติเป็นช่างเครื่องยนต์ สำหรับผู้ที่มีญาติประกอบอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์นั้นนักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกรางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดถึงร้อยละ ๘๖.๑ แสดงให้เห็นได้ว่าการเลือกอาชีพทางของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพทางของญาติอย่างมีนัยสำคัญ เพราะฉะนั้นวิธีการให้ความคิดในเรื่องอาชีพแก่นักเรียนที่คิดที่สุดควรวิเคราะห์และแนะนำอาชีพ

ตารางที่ ๒.๗ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพทางของญาติ

ความคิดเห็นในเรื่อง	ดีมาก, มาก น้อย ๆ	ปานกลาง	ไม่ดี, ไม่มีหรือ ไม่วางเฉย	รวม
รายได้	๒๒.๘	๓๖.๘	๕.๒	๑๐๐.๐ (๘๖)
ความมีเกียรติในสังคม	๖.๒	๒๗.๓	๒๖.๐	๑๐๐.๐ (๘๖)
การวางแผน	๑๐.๘	๕๑.๐	๓๘.๕	๑๐๐.๐ (๘๖)

เนื่องจากประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพทางของนักเรียนมีผลต่อการเลือกหรือประเมินค่าอาชีพทาง การที่นักเรียนมีญาติพี่น้องที่เป็นช่างย่อมทำให้นักเรียนเข้าใจถึงอาชีพทางมากขึ้น และยังเกิดความคิดเปรียบเทียบอาชีพทางกับอาชีพอื่น ๆ ในแง่ของรายได้ ความมีเกียรติ และโอกาสในการทำงานได้อีกด้วย ดังนั้นจากสภาพการทำงานของญาติจึงน่าจะเป็นเหตุผลสนับสนุนความคิดในเรื่องการเลือกอาชีพทางของนักเรียน

จากตารางที่ ๒.๗ แสดงว่าอาชีพช่างของญาติกันเป็นอาชีพที่สามารถทำรายได้อยู่ในชั้นปานกลาง โดยมีถึงร้อยละ ๗๖.๕ ของผู้ที่มิญาติเป็นช่าง และมีรายได้ถึงร้อยละ ๒๒.๕ จึงถือว่าอาชีพช่างส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพที่ทำรายได้ค่อนข้างดี

ส่วนเรื่องความมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคมนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพช่างนั้น มีเกียรติยศปานกลาง คือมีอยู่ร้อยละ ๒๗.๗ สำหรับที่บอกว่ามีเกียรติมากนั้นมีเพียงร้อยละ ๖.๒ จึงแสดงว่านักเรียนยังคงมีค่านิยมเกี่ยวกับความมีเกียรติของอาชีพช่างในระดับต่ำ จึงจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอาชีพช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เพราะถ้าความมีเกียรติหรือชื่อเสียงในสังคมเป็นค่านิยมที่สังคมไทยยังถือว่า เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ และสำหรับโอกาสในการทำงานนั้นนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการ เป็นช่างฝีมือที่ชำนาญ โอกาสในการทำงานมีอยู่มาก แต่ถ้าขาดความชำนาญแล้วก็เป็น การลำบากอยู่ไม่น้อยในการทำงานทำ กล่าวคือ จากประสบการณ์จากอาชีพช่างของญาตินักเรียน เห็นว่าโอกาสที่จะว่างงานนั้นมีพอประมาณ คือมีอยู่ร้อยละ ๕๑.๐ ของนักเรียนที่มิญาติเป็นช่างที่ เห็นว่าอาชีพช่าง เป็นอาชีพที่มั่นคงทำอยู่เสมอนั้นมีอยู่ร้อยละ ๓๘.๕ และที่เห็นว่าว่างงานบ่อย ๆ นั้น มีเพียงร้อยละ ๑๐.๕ เท่านั้น จากข้อเท็จจริงแสดงว่าทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพอาชีพช่างนั้น อยู่ในชั้นดี ในแง่ของรายได้และโอกาสในการทำงาน แต่ทางด้านความมีเกียรติในสังคมมีอยู่น้อยมาก

ตารางที่ ๒.๘ ความต้องการและไม่ต้องการเป็นช่าง เช่นเดียวกับญาติ

ความต้องการ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ต้องการ	๓๖	๓๘.๕
ไม่ต้องการ	๖๓	๖๕.๖
รวม	๙๙	๑๐๐.๐

เนื่องจากการ เลือกว่าอาชีพช่างของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพช่างของญาติดั้งเดิมแล้ว ในตารางที่ ๒.๖ แต่เมื่อพิจารณาถึงความต้องการประกอบอาชีพช่าง เช่นเดียวกับอาชีพของญาติตาม ตารางที่ ๒.๘ จะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ ๖๕.๖ ของจำนวนนักเรียนที่มิญาติเป็นช่าง ไม่ต้องการประกอบอาชีพช่าง เช่นเดียวกับอาชีพช่างของญาติ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลหลายประการด้วยกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๕ เหตุผลที่นักเรียนต้องการและไม่ต้องการเป็นช่าง เช่นเดียวกับญาติ

ความต้องการ	เหตุผล												รวม
	ไม่ตรงกับอุปนิสัย	ไม่อิสระ	เรียนง่าย	รายได้ดี	ชอบ	ทำงานท้อยากและรายได้ไม่ดี	มีความก้าวหน้า	งานหนักและไม่ก้าวหน้า	สนุกเพลิดเพลิน	เรียนยากมาก	สกปรกไม่ระบุน่าอยู่	ไม่ระบุน่าอยู่	
ต้องการ	-	-	๒.๑	๓๖.๔	๓๖.๔	-	๒.๑	-	๒.๑	-	-	๔.๑	๑๐๐.๐ (๓๓)
ไม่ต้องการ	๒๖.๕	๓.๖	-	-	๓.๖	๑๔.๓	-	๓๔.๕	-	๔.๘	๑.๖	๑๑.๑	๑๐๐.๐ (๖๓)

จากตารางที่ ๒.๕ แสดงให้เห็นว่าที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ต้องการประกอบอาชีพช่าง เช่นเดียวกับญาตินั้น โดยให้เหตุผลว่าเป็นงานหนัก และไม่มีความก้าวหน้า ถึงร้อยละ ๓๔.๕ เป็นอาชีพที่ไม่ตรงกับนิสัยร้อยละ ๒๖.๕ และเพราะเป็นอาชีพที่ทำงานท้อยาก ตลอดจนรายได้ไม่ดีร้อยละ ๑๔.๓ ส่วนผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพช่าง เช่นเดียวกับอาชีพช่างของญาติมีอยู่ร้อยละ ๓๔.๕ ของผู้ที่มีญาติเป็นช่าง โดยให้เหตุผลว่าอาชีพช่างสามารถทำรายได้ดี และตนเองก็มีใจชอบอาชีพนี้ด้วย ก็มีผู้ให้เหตุผลเช่นนี้ถึงร้อยละ ๓๖.๔ ของผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพช่าง เช่นเดียวกับญาติ สำหรับเหตุผลในแง่อาชีพช่างเป็นวิชาที่เรียนง่าย มีความก้าวหน้า และก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลินนั้นมีเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ ๒.๑๑ การเคยและไม่เคยได้รับคำแนะนำให้เลือกอาชีพช่างจากญาติ

ประสบการณ์ที่ได้รับคำแนะนำทางช่าง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคย	๘๔	๕๑.๗
ไม่เคย	๑๑๗	๕๘.๓
รวม	๒๐๑	๑๐๐.๐

เนื่องจากอาชีพทางอุตสาหกรรมยัง เป็นของใหม่สำหรับประเทศไทย ประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพทางจึงไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ที่มิได้ประสบการณ์ย่อมจะมีโอกาสเลือกอาชีพที่ดีและเหมาะสมกับสภาพของสังคมได้ จากตารางที่ ๒.๑๐ พบว่านักเริ่มร้อยละ ๕๘.๓ ไม่เคยได้รับคำแนะนำในเรื่องอาชีพทางอุตสาหกรรมต่าง ๆ จากญาติ และมีร้อยละ ๘๑.๓ เคยได้รับคำแนะนำ ซึ่งผู้ที่เคยได้รับคำแนะนำและไม่เคยได้รับคำแนะนำจะมีความแตกต่างกันระหว่างการเลือกอาชีพ จึงเสนอตารางต่อไปเพื่อการวิเคราะห์

ตารางที่ ๒.๑๑ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ญาติเคยและไม่เคยแนะนำให้เลือกอาชีพทางกับการเลือกอาชีพทางของนักเรียน

ประสบการณ์ที่ได้รับคำแนะนำทางช่าง	อาชีพทางที่เลือก								รวม
	ช่างก่อสร้าง	ช่างกลโรงงาน	ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	ช่างเครื่องยนต์	ช่างเครื่องทำความเย็น	ช่างท่อประปา	ช่างสำรวจ	ไม่ระบุ	
เคย	๑๓.๘	๕.๕	๔๖.๔	๑๓.๘	—	—	๕.๘	๓.๖	๑๐๐.๐ (๘๕)
ไม่เคย	๒๒.๒	๕.๑	๕๖.๖	๑๕.๔	๒.๖	—	๕.๑	—	๑๐๐.๐ (๑๑๓)

จากตารางที่ ๒.๑๑ แสดงให้เห็นว่า พวกที่เคยและไม่เคยได้รับคำแนะนำจะเลือกอาชีพทางไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ จะเลือกอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยได้รับคำแนะนำ อาชีพรองลงมาได้แก่อาชีพทางก่อสร้าง ช่างเครื่องยนต์ ช่างกลโรงงาน และช่างสำรวจ ตามลำดับ แสดงว่าการเลือกอาชีพทางอุตสาหกรรมนั้นประสบการณ์ที่ได้รับคำแนะนำจากญาติไม่มีผลต่อการเลือกอาชีพทางของนักเรียนเลย

ตารางที่ ๒.๑๒ อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนที่เกียรตินิยมผู้ประกอบอาชีพต่างสาขาต่าง ๆ

อาชีพต่างของผู้ที่นักเรียนผู้จัก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ช่างก่อสร้าง	๓๔	๒๔.๑
ช่างกลโรงงาน	๗	๕.๕
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	๕๑	๒๕.๑
ช่างเครื่องยนต์	๓๖	๒๕.๕
ช่างเครื่องทำความเย็น	๓	๒.๑
ช่างท่อประปา	๒	๑.๕
ไม่ระบุ	๑๘	๑๒.๘
รวม	๑๔๑	๑๐๐.๐

นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพต่างของญาติกับนักเรียนเองแล้ว บุคคลอื่นที่ประกอบอาชีพต่างและนักเรียนผู้จัก อาจจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย จากตารางที่ ๒.๑๒ แสดงให้เห็นว่าอาชีพต่างของผู้ที่นักเรียนผู้จักส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีอยู่ร้อยละ ๒๕.๑ ของผู้ที่นักเรียนผู้จัก รองลงมาได้แก่ช่างเครื่องยนต์ ช่างก่อสร้าง ช่างกลโรงงาน ช่างเครื่องทำความเย็น และช่างท่อประปา ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกอาชีพทางของนักเรียนกับอาชีพทาง
ของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ นักเรียน	อาชีพที่เลือก								รวม
	ช่าง ก่อสร้าง	ช่างกล โรงงาน	ช่างไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์	ช่าง เครื่อง ยนต์	ช่าง เครื่อง ทำความ เย็น	ช่างทอ ประปา	ช่าง สำรวจ	ไม่ระบุ	
ช่างก่อสร้าง	๒๓.๕	๒.๕	๕๖.๒	๑๑.๘	๒.๕	๒.๕	๑๑.๘	๒.๕	๑๐๐.๐ (๓๕)
ช่างกลโรงงาน	๑๕.๓	๑๕.๓	๕๓.๑	๑๕.๓	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๓)
ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	๑๓.๑	๓.๓	๕๖.๓	๑๕.๕	๒.๕	-	๓.๓	-	๑๐๐.๐ (๕๖)
ช่างเครื่องยนต์	๑๕.๕	๕.๖	๓๖.๑	๒๓.๔	๒.๕	-	๘.๓	-	๑๐๐.๐ (๓๖)
ช่างเครื่องทำความเย็น	๓๓.๓	-	๓๓.๓	๓๓.๓	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๓)
ช่างทอประปา	๕๐.๐	-	๕๐.๐	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐ (๒)
ช่างอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ระบุ	๑๖.๓	๕.๖	๓๘.๕	๕.๖	๑๑.๑	-	๑๖.๓	๕.๖	๑๐๐.๐ (๑๕)
รวม	๑๕.๕ (๒๕)	๕.๓ (๕)	๕๖.๕ (๕๕)	๑๓.๓ (๒๕)	๓.๕ (๕)	๐.๓ (๑)	๕.๖ (๑๓)	๑.๕ (๒)	๑๐๐.๐ (๑๕๖)

จากตารางที่ ๒.๑๓ พบว่าลักษณะการเลือกอาชีพทางของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพทางของผู้ที่นักเรียนรู้จัก กล่าวคือ ส่วนใหญ่นักเรียนจะเลือกอาชีพทางคล้ายคลึงกับอาชีพทางของผู้ที่นักเรียนรู้จัก อาทิเช่น นักเรียนรู้จักผู้ที่ประกอบอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด นักเรียนก็จะเลือกอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดด้วย โดยมีถึงร้อยละ ๘๖.๓ ของผู้ที่ประกอบอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับผู้ที่นักเรียนรู้จักประกอบอาชีพทางก่อสร้าง ช่างกลโรงงาน และช่างเครื่องยนต์ แต่นักเรียนกลับเลือกอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนอาชีพที่คล้ายคลึงกับอาชีพของผู้ที่นักเรียนรู้จักเลือกเป็นอันดับรองนั้น เนื่องจากการเลือกอาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อัตราส่วนร้อยละในอาชีพทางนี้จึงสูง แต่เท่าที่นักเรียนให้ความสนใจอาชีพทางที่คล้ายคลึงกับอาชีพทางของผู้ที่นักเรียนรู้จักมากเป็นอันดับรอง ก็แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกอาชีพของนักเรียนกับประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพทางที่นักเรียนได้รับจากบุคคลที่นักเรียนรู้จักอย่างเห็นได้ชัด เช่น เกี่ยวกับอาชีพทางของญาติของนักเรียน ถึงได้กล่าวไว้ในตอนต้น

ตัวอย่างที่ ๒.๑๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพทางของผู้ที่นักเรียนรู้จัก

ความคิดเห็นในเรื่อง	ดีมาก, มาก น้อย ๆ	ปานกลาง	ไม่คิด หรือไม่ หรือไม่วาง เลย	รวม
รายได้	๒๐.๖	๓๕.๐	๔.๔	๑๐๐.๐ (๑๕๖)
ความมีเกียรติยศ	๓.๕	๒๐.๕	๓๕.๖	๑๐๐.๐ (๑๕๖)
การวางงาน	๓.๑	๒๒.๔	๓๐.๕	๑๐๐.๐ (๑๕๖)

จากตารางที่ ๒.๑๕ แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพช่างของผู้ที่นักเรียนรู้จักกับสภาพเช่นเดียวกับสภาพอาชีพช่างของญาติของนักเรียน ดังที่ได้เสนอไว้ในตอนต้น (ตารางที่ ๒.๗) กล่าวคือ นักเรียนเห็นว่าอาชีพช่างของผู้ที่นักเรียนรู้จักนั้น ลักษณะของรายได้อยู่ในระดับ คือมีร้อยละ ๕๕.๐ บอกว่ารายได้ปานกลาง และร้อยละ ๒๐.๖ บอกว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้ดีมาก ส่วนสภาพเกียรติยศชื่อเสียงนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพช่างไม่มีเกียรติยศชื่อเสียง คือมีถึงร้อยละ ๒๐.๕ ทบว่าอาชีพที่มีเกียรติพอปานกลาง และไม่มีเลยมีอยู่ร้อยละ ๓๕.๖ และสภาพการว่างงานนั้น นักเรียนเห็นว่าอาชีพช่างจะช่วยใ้คนมีงานทำมากขึ้น กล่าวคือเห็นว่าการว่างงานมีพอปานกลาง คือมีอยู่ร้อยละ ๕๖.๕ และที่เห็นว่าไม่ว่างงานเลยมีร้อยละ ๓๐.๕ แสดงว่าอาชีพช่างอุตสาหกรรมในสายตาของนักเรียนหรือคนรุ่นใหม่มีคุณค่ามาก โดยเฉพาะคุณค่าเกี่ยวกับความสามารถทำรายได้ดี และเกี่ยวกับการว่างงานสำหรับความความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้น นักเรียนยังเห็นว่าอาชีพช่างเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติยศเหมือนเดิม

ตารางที่ ๒.๑๕ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมในสังคม

ค่ากล่าวต่าง ๆ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ถ้าข้าพเจ้ามีเงินข้าพเจ้าจะไม่ทำงานแต่จะไปพักผ่อน	๕.๕	๕๐.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ถ้าข้าพเจ้ามีเงินข้าพเจ้าจะนำไปลงทุนอุตสาหกรรม	๕๑.๐	๑๘.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
งานช่างฝีมือ เป็นงานต่ำและไม่มีเกียรติ	๑๑.๕	๘๘.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
อาชีพช่างมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม	๘๘.๖	๑๑.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
การเลือกอาชีพควรได้รับการแนะนำจากผู้ใหญ่เสมอ	๓๑.๓	๖๘.๗	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
การทำตามผู้ใหญ่นำยอมดีกว่าตัดสินใจด้วยตนเอง	๓๗.๘	๖๒.๖	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

(๓๑)

คำกล่าวต่าง ๆ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
งานช่างฝีมือในโรงงานอุตสาหกรรมมีความสำคัญมากกว่างานในสำนักงาน	๕๑.๒	๔๘.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
อาชีพช่างฝีมือมีความสำคัญพอ ๆ กับอาชีพอื่น	๗๕.๑	๒๔.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
อาชีพช่างฝีมือในโรงงานอุตสาหกรรมดีกว่าอาชีพรับราชการ	๒๘.๙	๗๑.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
สิบพดคาไม่เท่าพระยาเลี้ยง	๒๕.๙	๗๔.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
งานอาชีพช่างฝีมือเหมาะสำหรับเด็กที่มีฐานะยากจน	๒๘.๙	๗๑.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
นักเรียนช่างฝีมือมักเป็นเด็ก เกเร	๒๕.๙	๗๔.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
นักเรียนช่างฝีมือ เป็นเด็กสติปัญญาต่ำ	๑๔.๙	๘๕.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

เนื่องจากการเลือกอาชีพของนักเรียนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ หลายด้าน การเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์จากปัจจัยต่าง ๆ ยังไม่อาจทราบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่แท้จริงของนักเรียนได้ จึงเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ มาวิเคราะห์ ดังตารางที่ ๒.๑๕ จะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความกึกความอ่านเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผลและเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ดี อาจกล่าวได้ว่านักเรียนมีลักษณะเป็น modern man คือเป็นคนสมัยใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติเกิดขึ้นแล้ว ดังจะเห็นจากการพิจารณาคำกล่าวต่าง ๆ

ในตารางที่ ๒.๑๕ ซึ่งกล่าวเหล่านั้นจะสะท้อนให้เห็นค่านิยมของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความกึกเห็นกับคำกล่าวต่าง ๆ อย่างถูกต้อง กล่าวคือเห็นด้วยกับคำกล่าวที่มีลักษณะเป็นความจริง และเป็นความคิดแบบสมัยใหม่

เช่น เห็นด้วยกับกล่าวหาว่าอาชีพช่างฝีมือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม
เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าความคิดเห็นในเรื่องช่างฝีมือของนักเรียนชั้นส่วนใหญ่จะเห็นว่า
เป็นอาชีพที่ดี แม้จะใ้ให้นักเรียนเปรียบเทียบทำงานในสำนักงาน นักเรียนก็ยังเห็นว่าอาชีพ
ช่างฝีมือมีความสำคัญมากกว่า แต่เมื่อให้เปรียบเทียบกับอาชีพรับราชการปรากฏว่าอาชีพช่าง
ฝีมือไม่ดีกว่าอาชีพรับราชการเลย ส่วนความเข้าใจในด้านอื่น ๆ นักเรียนเข้าใจได้ถูกต้อง
แสดงให้เห็นว่าถึงแม้นักเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพช่างฝีมือก็ตาม
แต่ค่านิยมทางจิตใจยังไม่ได้เปลี่ยนไปเสียทั้งหมด ยังคงรักษาค่านิยมแบบเก่าอยู่ ดังจะเห็นได้
จากความคิดเห็นในเรื่องอาชีพช่างฝีมือกับอาชีพรับราชการ และอาชีพในสำนักงานดังกล่าวแล้ว

ตารางที่ ๖.๑๒ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพช่างอุตสาหกรรมในโรงงาน
อาชีพทำงานในสำนักงาน และอาชีพค้าขาย

ความคิดเห็น	อาชีพช่าง อุตสาหกรรม ในโรงงาน	อาชีพทำงาน ในสำนักงาน	อาชีพค้าขาย	รวม
รายได้ดีกว่า	๑๐.๕	๒๙.๕	๕๕.๒	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีเกียรติในสังคมมากกว่า	๓.๕	๔๔.๖	๑๑.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
เป็นอิสระมากกว่า	๕.๕	๕.๕	๘๘.๑	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่า	๗๕.๑	๑๕.๕	๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีความก้าวหน้าดีกว่า	๑๕.๕	๕๒.๕	๓๑.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มั่นคงถาวรมากกว่า	๒๕.๕	๕๔.๒	๒๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์มากกว่า	๕๕.๘	๑๖.๕	๓๗.๓	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
สนุกเพลิดเพลินมากกว่า	๒๙.๕	๑๓.๕	๕๖.๗	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีอำนาจมากกว่า	๕.๕	๒๕.๘	๒๙.๓	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีสวัสดิการดีกว่า	๒๗.๕	๕๖.๗	๑๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากตารางที่ ๒.๑๒ การพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงาน อาชีพทำงานในสำนักงานและอาชีพค้าขาย เป็นการสนับสนุนค่านิยมในเรื่องอาชีพของนักเรียนให้เห็นเด่นชัดขึ้น จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าค่านิยมทางการขายไค่นั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่ในขณะที่เกี่ยวกับอาชีพในสำนักงานยังมีรายได้ดีกว่าอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงานอีกด้วย

ค่านิยมเกี่ยวกับความมีเกียรติยศในสังคมนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพทำงานในสำนักงานมีเกียรติมากกว่าอาชีพค้าขายและอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงาน ซึ่งแสดงว่าค่านิยมเกี่ยวกับเจ้าขุนมูลนายยังคงมีอยู่ในทัศนคติของนักเรียน เพราะอาชีพในสำนักงานส่วนใหญ่ได้แก่อาชีพรับราชการและงานบริหาร มีสถานภาพเป็นเจ้านายคนและมีเกียรติ และนักเรียนยังเห็นว่าอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงานมีเกียรติน้อยกว่าอาชีพค้าขายเสียอีก ซึ่งความคิดเห็นนี้สมควรเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการส่งเสริมอาชีพช่าง โดยตรงและจะมีผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศต่อไป

ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการทำงาน นักเรียนเห็นว่าอาชีพค้าขายมีอิสระดีกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่อาชีพทำงานในสำนักงานและอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงานเป็นงานที่หมดอิสระพอ ๆ กัน

ค่านิยมเกี่ยวกับเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ นักเรียนเห็นว่าอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงานมีประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และอาชีพค้าขายมีประโยชน์ต่อประเทศชาติน้อยที่สุด

ค่านิยมเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการงานนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพทำงานในสำนักงานมีความก้าวหน้ามากที่สุด คือมากกว่าอาชีพค้าขายและอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงาน

ค่านิยมเกี่ยวกับความมั่นคงของอาชีพ นักเรียนเห็นว่าอาชีพทำงานในสำนักงานมีความมั่นคงมากกว่าอาชีพค้าขายและอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงาน แต่สำหรับอาชีพค้าขายและอาชีพทางอุตสาหกรรมในโรงงานนั้นนักเรียนเห็นว่าอาชีพค้าขายมั่นคงมากกว่าอาชีพทางอุตสาหกรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ค่านิยมเกี่ยวกับการได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ระหว่างการทำงานนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพช่างอุตสาหกรรมเป็นอาชีพที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์มากกว่าอาชีพค้าขายและอาชีพทำงานในสำนักงาน

ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่ทำให้ได้รับความสนุกเพลิดเพลินในขณะที่ทำงานนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพค้าขายดีกว่าอาชีพอื่น ๆ และอาชีพช่างอุตสาหกรรมยังสนุกเพลิดเพลินกว่าอาชีพในสำนักงาน

ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพที่สามารถก่อให้เกิดอำนาจวาสนานั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพทำงานในสำนักงานจะอำนวยความสะดวกให้ได้มากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย ส่วนอาชีพช่างอุตสาหกรรมนั้นในเรื่องอำนาจไม่ได้รับจากการทำงานเลย

และค่านิยมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่างานในสำนักงานจัดเรื่องสวัสดิการดีที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพช่างอุตสาหกรรม

กล่าวโดยสรุป การเลือกอาชีพช่างอุตสาหกรรมของนักเรียนส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพช่างคล้ายคลึงกับอาชีพของญาติและผู้ประกอบอาชีพช่างที่นักเรียนรู้จัก ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับนับว่ามีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพช่างของนักเรียนมาก ส่วนเหตุผลในการเลือกอาชีพช่างส่วนใหญ่เป็นความพอใจของนักเรียนที่จะเลือกเรียน รองลงมาได้แก่โอกาสในการหางานทำและรายได้ดี อาชีพช่างที่นักเรียนเลือกได้แก่อาชีพช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อาชีพช่างก่อสร้าง และอาชีพช่างเครื่องยนต์ ตามลำดับ เกี่ยวกับค่านิยมที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงค่านิยมทางด้านอาชีพไปอย่างมาก แต่ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพรับราชการหรือในสำนักงานนั้นยังถือว่าเป็นงานที่ดี และมีเกียรติกว่างานช่างอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพราะประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมไทยได้ถ่ายทอด ๆ กันมา และฝังรากลึกลงไปมากยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ